

Διαδικτυακό επιμορφωτικό σεμινάριο: **Σχεδιάζοντας το Πράσινο Μονοπάτι 2 στην πόλη μου – Κεραμεικός
Δραστηριότητες και εκπαιδευτικά εργαλεία**

Τετάρτη 1 Δεκεμβρίου 2021 18:00-20:00

Διοργάνωση: Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης και 2^ο ΠΕΚΕΣ Αττικής

Οι Πράσινες Γωνιές
της Γειτονιάς μου

Προστασία
της Φύσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΙΑ ΤΕΙΧΗ - ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μετά τη μάχη των Πλαταιών ο Θεμιστοκλής προέτρεψε τους Αθηναίους να οχυρώσουν την πόλη τους με μεγάλα και ισχυρά τείχη και έτσι θεμελιώθηκε ένα τείχος το οποίο ονομάστηκε «Θεμιστόκλειο» και περιέκλειε την πόλη των Αθηνών. Για την ανοικοδόμησή του οι Αθηναίοι χρησιμοποίησαν υλικά από παλαιότερα κτίσματα, αναθήματα, ακόμα και ταφόπετρες. Το τείχος είχε πλάτος 2,5 μέτρα, μήκος 6,5 χιλιόμετρα και ύψος 8 μέτρα. Η βάση του ήταν λίθινη και το υπόλοιπο ήταν κατασκευασμένο από μεγάλους πλίνθους. Τα τείχη διέθεταν τάφρο βάθους 4 μέτρων και πλάτους 9-12,5 μέτρων. Συνολικά είχαν 13 μεγάλες πύλες εκ των οποίων η πιο γνωστή ήταν το «Δίπυλον», το οποίο βρισκόταν στον Κεραμικό και ήταν η κύρια είσοδος στην πόλη. Εντός των τειχών υπήρχαν σπίτια και ιερά και εκτός των τειχών ήταν τα γυμνάσια της πόλης και τα νεκροταφεία. Τα τείχη καταστράφηκαν, όταν ο Ρωμαίος στρατιωτικός Σύλλας το 86 π.Χ κατέλαβε την Αθήνα.

Πηγή: protothema.gr

Πηγή: Ancientathens3d.com

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τίτλος: Θεμιστόκλεια Τείχη vs Ξερολιθιές

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές και οι μαθήτριες να:

- ευαισθητοποιηθούν από μικρή ηλικία αλλά και αργότερα ως ενεργοί πολίτες για τη διατήρηση της αισθητικής ακεραιότητας και του πολιτισμού, την προστασία και την ανάδειξη του τόπου τους στο πλαίσιο της αειφορικής διαχείρισης.
- διαμορφώσουν στάσεις και αξίες, όπως είναι η υπευθυνότητα που αφορά στη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον, ο σεβασμός και η φροντίδα στη γλωρίδα και πανίδα και η αλληλεγγύη προς όλες τις μορφές ζωής.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Να διαβάσετε τα δύο παρακάτω αποσπάσματα και να απαντήσετε στις ερωτήσεις.

A. Το τείχος της Αθήνας χτίστηκε το 479 π. Χ. και για την ανοικοδόμησή του οι Αθηναίοι **χρησιμοποίησαν υλικά από παλαιότερα κτίσματα, αναθήματα, ακόμα και ταφόπετρες**. Το τείχος είχε **πλάτος 2,5 μέτρα** και έφτανε σε **ύψος τα 8 μέτρα**. Η βάση του ήταν **λίθινη** και το υπόλοιπο ήταν κατασκευασμένο **από μεγάλους πλίνθους**. . . Τα νέα τείχη κατασκευάστηκαν εξ' ολοκλήρου **από πέτρα** και ήταν λίγο ψηλότερα από τα προηγούμενα.

B. Οι **ξερολιθιές** είναι πέτρινοι τοίχοι χωρίς τσιμέντο ή χόμα ή άλλο συνδετικό μέσο, που συναντάμε σήμερα στα χωράφια. Χτίζονται με ανακυκλωμένο υλικό, πέτρες, λιθαράκια κ. τ. λ που βρίσκονται στη φύση και έτσι συμβάλλουν στον καθαρισμό των χωραφιών. Οι ξερολιθιές είναι κατασκευές πολύ καλά προσαρμοσμένες στο περιβάλλον και αποτελούν μάρτυρες της συνεχούς ανθρώπινης δραστηριότητας.

Ξερολιθικός τοίχος, Κύθνος, φωτό Σ. Μιχαλοπούλου

Το Θεμιστόκλειο τείχος, Κεραμεικός, φωτό Μ. Ρουσσομουστακάκη

1. Να παρατηρήσετε προσεκτικά τις δύο φωτογραφίες από τα Θεμιστόκλεια τείχη και από τον ξερολιθικό τοίχο της Κύθνου. Να βρείτε τις ομοιότητες που έχουν.

.....
.....
.....
.....
.....

2. Ποια υλικά χρησιμοποιήθηκαν στις κατασκευές των τειχών και ποια για τους ξερολιθικούς τοίχους;

.....
.....
.....
.....

3. Παρατηρείτε ανακύκλωση-επαναχρησιμοποίηση σε αυτές τις κατασκευές και ποια;
.....
.....
.....
.....

Ένας παραδοσιακός τεχνίτης αφηγείται:

Ο Τόλης Νάκος, τρίτη γενιά πετράς με καταγωγή από το Κεράσοβο, μαστοροχώρι της Ηπείρου και ένας από τους λίγους νέους που συνεχίζουν την τέχνη των παππούδων τους λέει: *«Σε γενικές γραμμές η λογική είναι να βάζεις στη βάση τις μεγάλες πέτρες και ψηλά τις μικρότερες, ωστόσο η ουσία είναι στο πλέξιμο της πέτρας. Να είναι τόσο δεμένο το σύνολο, ώστε, αν δεχτεί φορτίο, να αντέξει σαν ένα σώμα. Είναι πολύ σημαντικό ότι όλα γίνονται με απλά εργαλεία. Και μπορείς να κάνεις από τις πιο απλές κατασκευές, όπως τα διαχωριστικά τοιχία, μέχρι ολόκληρα σπίτια».*

4. Η αρχαία τεχνική συνεχίζεται από τα βάθη των αιώνων από γενιά σε γενιά.
Ποια σχέση θεωρείτε ότι έχει η περιγραφή της τέχνης της ξερολιθιάς από τον Τόλη Νάκο με την κατασκευή των τοιχών στην αρχαιότητα;

.....
.....
.....

Ξερολιθιά, Κύθηρα, φωτό Σ.Καινούργιου

Ξερολιθιές – Τείχη και βιοποικιλότητα

Οι ξερολιθιές προσφέρουν καταφύγιο σε πολλά είδη **πουλιών, εντόμων, ερπετών**. Υπάρχουν **φυτά** που προτιμούν τις κοιλότητες των τοίχων ή τα εδάφη δίπλα σ' αυτούς. Συναντάμε συχνά λειχήνες που επιτρέπουν την ανάπτυξη αυτών των ειδών. Η ζωή συντηρείται ανάμεσα στις πέτρες και προστατεύεται εκεί από τον ήλιο.

5. Να αναφέρετε είδη χλωρίδας και πανίδας που μπορεί να συναντήσουμε στα Θεμιστόκλεια τείχη.

Έντομα:.....

Φυτά:.....

Ερπετά:.....

Πουλιά:.....

Φωτό Σ. Καινούργιου

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Μπάνου Ελένη, Μπουρνιάς Λεωνίδας, «Κεραμεικός», Εκδόσεις Κοινωφελούς Ιδρύματος Ιωάννη Σ. Λάτση, 2014.

Πετανίδου Θ. (2011). Αναβαθμοί: αναπόσπαστο κομμάτι του νησιωτικού τοπίου. Στο: Σύγχρονα Ελληνικά Τοπία – Γεωγραφική προσέγγιση από ψηλά (Κ. Χατζημιχάλης, Επιμ.), Εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα

Πετανίδου Θ. (2015). Αναβαθμίδες του Αιγαίου – το παράδειγμα των Δωδεκανήσων. Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου, Αθήνα, σσ. 280.

Σκουμπουρδή Άρτεμις, «Αθήνα, μία πόλη μαγική», Εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2004.

Εκπαιδευτικό υλικό του εθνικού Δικτύου Π.Ε. « Οι Πράσινες γωνιές της γειτονιάς μου », «Βιοποικιλότητα, η έκφραση της ποικιλίας της ζωής –Ξερολιθιές», ΕΕΠΦ.

«Τα μεγαλοπρεπή Θεμιστόκλεια τείχη των Αθηνών», Εφημερίδα Πρώτο Θέμα, <http://urbanspeleology.blogspot.com>

Θεμιστόκλειο Τείχος- Βικιπαίδεια,<https://el.wikipedia.org>